

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zgodovina sv. katoliške cerkve.

Sedaj stojimo že v pozni jeseni. Zunanje delo nam že ponehava in lahko, da nam poneha za to leto že jutri. Kmetovalcu ne manjka sicer nikoli dela, tudi po zimi ga ima dovolj, ako se mu le ljubi, toda tako silno ni in toliko ga ni doma. Tedaj pa še dobi časa, da si malo popodahne in v tem mu pride tudi prav, če kaj bere, več, kakor mu je poleti mogoče.

Ne manjka pa mu za to bukev; če že drugih ni pri hiši, bukve družbe sv. Mohorja dajo mu dovolj in lepega berila. Šest bukev in še precej debelih vam človek ne prebere tako hitro, izlasti tačas ne, če jih bere z namenom, da se podučí iz njih. Kakoršnje so letošnje bukve, najde pa skorej v vseh poduka; se vé, da ne rečem s tem, da ni v njih ničesar za kratek čas ali jaz menim, da je tudi v tem še lahko poduka, kar sicer velja, da je za kratek čas. V časih gresta oba, poduk in kratek čas, v kupe.

Bukve, o katerih izpregovorim ljubeznjivim bralcem v tem nekaj besedi, so take ter dajo človeku obilo poduka ali tudi dolg čas mu ne bode pri njih. Le-te bukve so „zgodovina sv. katoliške cerkve“. Letos so pri koncu, v svojem 3. zvezku „zgodovine sv. katoliške cerkve“ konča vlč. g. dr. Ivan Križanič, stolni korar v Mariboru, svoje pred 4 leti pričeto delo ter je tako vse sedaj v rokah udov družbe sv. Mohorja.

Lehko so tudi tega zvezka veseli, kajti kakor poprejšnja, tako ima tudi le-ta lepe reči v lepi besedi. Naj povzamem, se vé, da le po vrhu, kaj da je vse v njem! Čez dobro polčetrto sto let življenja sv. cerkve nam pelje učeni pisatelj pred oči v dveh dobah. Prva doba gre od leta 1517 do leta 1648, druga od leta 1648 do leta 1869. Naj si človek ležje pomeni, deli se vsaka doba v troje poglavij. Prvo nam popisuje razširjanje sv. kat. cerkve, drugo govori o krivih verah, tretje pa nam riše kršč. živ-

ljenje, prav, kakor je v kateri dobi bilo, lepo ali nelepo.

Ker je bil stari svet že ves krščansk, za to pa se odpre v tej dobi sv. veri nov svet ter nesó pobožni duhovniki nje luč v Ameriko, v Afriko in Azijo — s pravim, kršč. pogumom. In treba jim je bilo tega poguma, veliko poguma, kajti nič jim niso strašni viharji izostali. Večkrat in na večih krajih so le-ti hudo razsajali ter so v časih izpihnili luč sv. vere, katero so bili srčni možje še le prižgali. Naposled pa vendar-le ginéva tema paganstva, vihar vtiha in luč sv. vere se razlije že skorej po vsem novem svetu. (Str. 5—25).

Drugače v starem svetu, v Evropi. Tu je bilo ljudem, skorej bi rekel, luči preveč postalo ter so rili nazaj v temo, v krive vere. Neza-dovoljnih ljudi je bilo veliko, ljudi, ki niso vedeli, kaj bi, da-si so čutili, da bi nekaj radi. Le-tem je prišel prav meniški odpadnik ter so se ga precej oklenili. Ta mož je bil dr. Martin Luther, od leta 1508 profesor na vseučilišču v Wittenbergu na Nemškem. Na vseh svetnikov den 1517 večer je vrgel bakljo krive vere v poslopje sv. cerkve in čudovito, kako naglo in kako na široko da je segel požar, ki ga je nesrečni menišek unel. Ni skorej dežele, da bi ne bila dobila več ali manj škode po njem. Tudi pri nas, po slov. pokrajinah, izlasti še na Kranjskem, se je nekaj pogubnih isker te „nemške vere“ razletelo. Sreča, da so jih tu še precej hitro poteptali. (Str. 26—78).

O požarih se rado vpraša, kaj da jih je krivo in v časih se najde uzrok in ljudje so hitro k redu, da ga odpravijo. Tako tudi v sv. cerkvi v tej dobi. Cerkv. zbor v Tridentu določi, kaj je prava kršč. vera in kaj je kriva, papeži, škofje in cela vrsta drugih sv. mož pa trebi ljuliko nove vere s polja sv. cerkve ter sadi žlahtne rože sv. čednosti v srea ljudi in ljudstev. (Str. 78—110).

Pač je nesrečni protestantizem záveral razširjanje sv. cerkve a ni ga zavrl. Odkar je pa-

pež Gregorij XV. postavil posebno skupščino ter ji podelil oblast čez misijone po celem svetu, odslej je nek red v razširjanju sv. vere ter se širi ona čedalje bolj po Aziji, Indiji, po Afriki, po Ameriki in po Avstraliji. (Str. 111—148). Ali tudi sedaj ni brez krivih ver, brez tajnih društev ter izpodkopljejo ona, kjer jim je le mogoče, rada tla sv. kat. cerkvi. Na tem še ni nesreče dovolj ter še pritisne razkolniška, ruska cerkev od časa do časa z vso silo na kat. ljudstvo, kar ga biva po Rusiji in še posebej pri Poljaki. (Str. 148—163).

Zadnje poglavje razpravlja razmere, v katerih so sv. cerkev in pa poedine, večje države. Le-te so bile v nekaterih krajih vesele, v nekaterih pa prav žalostne. V novem času pa se zrak, če smem tako reči, čisti po sedanjem svetu ter je pódoba, da že uvidéva po malem, da brez sv. kat. cerkve ali celo zoper njo ni upanja — na bolje čase. (Str. 163—226).

Veliko je po tem takem berila na teh 226 straneh, a smem reči, da ga bralcu ne bode nikjer preveč, brž pa še kje premalo. In to lahko. Stvari, o katerih piše g. pisatelj, so zanimive, piše pa o njih tudi lepo in torej ni čuda, če se mili človeku djati bukve iz roke. Zato pa tudi lahko sodimo, da ne bode trud in delo, ki ju je g. kanonik zakopal v svojo „zgodovino sv. katoliške cerkve“, zakopan zaklad, to očividno ne, kajti slovensko ljudstvo izkôplje ga prav gotovo ter si ga obrne vestno v svojo korist.

Maribor, meseca novembra.

Dr. Mlakar.

Pravične pritožbe.

(Konec.)

Za ponemčenje slovenskih ljudskih šol na spodnjem Štajarskem velike važnosti so nemško-liberalni šolski sveti. Zaradi tega si prizadeva nemško-liberalna stranka ondi mogoče veliko takih okrajnih šolskih svetov v svoje roke dobiti in pridržati. Bodi omenjeno, da imamo na Štajarskem okrajne zastope, ki poslujejo 3 leta. Ti volijo okrajne šolske svete vselej na 6 let. Tedaj pa računijo dobo poslovanja različno: ali od dne izvolitve, ali od dne, ko so dotični funkcijonarji bili zapriseženi. In tega se poslužuje nemško-liberalna stranka, da Slovencem štajarskim usili nemško-liberalnih okrajnih šolskih svetov. Tako je na primer v Kozjem bil stari nemško-liberalni okrajni zastop, čeravno mu je postavna doba poslovanja že zdavnej dotekla in je bil izvoljen in sestavljen že novi okrajni zastop in njegov odbor, še poklican, da je izvolil nov okrajni šolski svet. Nekaj podobnega zgodilo se je v Ptuj, le še nekoliko bolj čudno!

Tukaj je namreč meseca julija t. l. bil izvoljen nov slovenski okrajni zastop in tudi

precej konstituiran. Propadli nasprotniki uložili so mnogo ugovorov in pritožeb, ki so pa vse že od ministerstva notranjih zadev odbite kot neutemeljene in neopravičene. Kljub temu neče c. kr. namestnik štajarskih volilnih zapisnikov poslati na Dunaj, da bi ministerstvo pozročilo potrjenje novega načelnika po svitem cesarju. Povpraševal sem po uzrokih in reklo se mi je, da baje zavira celo reč neka pritožba zoper volitev, katero ima rešiti upravno sodišče, to se pa ni še dogodilo. Tukaj se moram res močno čuditi, kako morajo v Gradcu s takšnim uzrokom reč zavirati in odlagati. Kajti ugovori ali pritožbe so takšne, katere imajo ovirajočo moč v sebi, in takšne, ki je nimajo. Slednjim c. kr. namestnija v Gradcu pritožeb, katere gredó na upravno sodišče, nič do sedaj ni pristevala, ter je v Celju bila zoper nemško-liberalni okrajni zastop tudi do upravnega sodišča uložena pritožba, a c. kr. namestnija se na njo ni ozirala ter takoj potrebno ukrenila, da je bil novi načelnik potrjen. No, na Ptuj baje tudi drugega zadržka ni, nego pritožba do upravnega sodišča, a vendar se prisoja tukaj oni pritožbi ovirajoča moč. (Čujte! na desni.) In tako so časa dobili in ter so sklicali dne 10. oktobra t. l. stari okrajni zastop, ki je res izvolil nov nemško-liberalni okrajni šolski svet na šest let. (Čujte, čujte! na desni.) Po mojem menjenju je ta volitev popolnem nepostavna. Kajti prvič posluje stari okrajni zastop skoro jedno leto ali vsaj pol leta dalje, kakor mu zakon daje pravico in drugič on ni več polnoštevilen, štirje zastopniki so umrli, dva sta odložila mandate, jeden je zapal konkurzu. Kljub temu se pokliče ta stari okrajni zastop, izvoli nov okrajni šolski svet.

Manjkalo je mož, da je še kridatar moral iti volit.

Utegne pa kdo vprašati: Morebiti je pa že trebalo izvoliti nov okrajni šolski svet, morebiti mu je doba poslovanja dotekla? Nikakor ne. Okrajni šolski sveti poslujejo šest let in teh šest let še staremu okrajnemu šolskemu svetu (slovenskemu) ni doteklo. Ako jo računimo od dne, ko je bil konstituiran, doteče mu doba še le dne 5. aprila 1888.

Da torej Slovencem na Ptuj usilijo nemško-liberalen okrajni šolski svet, mora stari okrajni zastop iti volit, ki do tega nima nobene pravice več, in se mora staremu okrajnemu šolskemu svetu od njegove dobe vzeti pol leta. (Čujte, čujte! na desni).

To je vendar nekaj goropadnega. Slovenci so zoper to volitev pritožbo uložili na c. kr. namestnijo v Gradcu. Kako da bo ta ukrenila, tega ne vem. Ako pritožbi ne ustreže, obrnili se bodo Slovenci do tretje inštanice. Za ta slučaj pozivljem in prosim ekselenco ministerskega predsednika, naj daje stvar temeljito preiskati,

zlasti pa političnim gosposkam na Štajarskem ukazati, naj pazijo na avtonomne korporacije, da se bodo vselej strogo držale postavno jim za poslovanje odmerjene dobe, in volitev okrajnega šolskega sveta razveljaviti.

Končam svoj govor. Z ozirom na to, da pobiranje davkov, čeprav provizorično, sedanje razmere zahtevajo kot državno potrebo, bodem za-nj glasoval. Storim to tudi zaradi tega, ker je osoda večine v državnem zboru še negotova, njene razmere do vlade še nejasne in se jaz od nje sedaj nočem ločiti, bodem glasoval, da se prestopi v specijelno debato. (Dobro! na desni).

Gospodarske stvari.

Peščeno polje.

Kdor ima ugodno polje in dobre travnike, obojega pa še v pravi meri, njemu ni težko pridelovati žita dovolj in nakositi dovolj krme. Tak pač ima kaj za ljudi, pa tudi za živino in skupi še tudi denarja za potrebo. Ako ima veliko sreče, še prihrani si lahko kaj, da ima za otroke in tudi za-se, kedar odloži gospodarstvo.

Drugače pa se godi kmetu, ki ima sicer precej zemlje, toda njive so peščene ali prodnate, travniki pa mokri, njemu izpodletti marsikatera žetev in marsikatera košnja mu ne plača še koscev. Kako si če on opomoči? Lahko mu to delo ne bode, če se ga tudi loti, vendar pa se da s časom kaj storiti ter je mogoče, da se tako zemljišče vzboljša in to izdatno vzboljša.

V naslednjem opozorimo posestnike tacihi zemljišč na nekatera dela, ki so na vsak način vzboljševanje enacihi zemljišč. Le-tem zemljiščem se pomaga namreč s tem, da se napravi bolja prst, to pa se stori na različne načine, gledati je na to, da se prst nareja rodovitna in tedaj da vzprejema in obdrzuje mokroto. To se godi v časih že s tem, da se preorje globlje, če je mogoče tudi prekoplje. Pri nas se godéva to še vse premalo, kedar pa se godi, naj se opravi to delo jeseni! Ako se pa izgodi to spomladi, tedaj se ravno mokroti zapera pot in tudi gnojilo pojde v izgubo.

Kar se tiče gnojenja, mora se to izgoditi tudi jeseni, kolikor je le mogoče. V to služi gnoj, ki ne dela toliko toplote, tedaj kaže na tako polje goveji gnoj, svinjski odpadki ali tudi gnojnica, nikakor pa ne ovéji ali konjski gnoj. To gnojenje ima posebno na njivo spraviti dušika, fosforne kisline ali kalija. Dušika je skorej vselej zadosti v navadnem gnoju, kakor se dela v hlevih, fosforne kisline ali kalija pa ni v tacem gnoju dovolj, le-te reči je treba torej ti kupiti, to pa v umetnem gnoju.

Kar se tiče potlej dela in setve, ki kaže na takem polju, to moremo le toliko reči, da

se va-nj najboljše seje tako silje, ki si dela samo senco. Ako se seje drugo, izsuši se prst preveč v vročini, ki nastaja poleti, pa tudi gnoj, to je gnojivne snovi izhlapijo rade, ne da bi že poprej kaj koristile.

Korenje.

Pri nas so svinje lepo premoženje, ako jih dobro redimo in v pravem času spravimo na trg, to je, ako skrbimo za to, da so brž ko brž debele. Za izrejo svinj pa je korenje važno. Tedaj pa je tudi skrbeti, da ga imamo dovolj, ne da nam za to zmanjka polja za drugo silje.

Korenje kaže torej sejati v drugo silje, tako, ki je tako sredi poletja že zrelo. To pa je rž, pšenica in enako silje. Kedar se poženje le to, ostane korenje na polju, opleje se ali tudi, kjer sejó na vrste, preorje. Kdor tako ravna s korenjem, ni še doslej tega obžaljeval. To pa je v gospodarstvu že veliko. Kedar še ima delo kaj dobička, tedaj ni zastoj.

Sejmovi. Dne 3. novembra v Konjicah in na Planini. Dne 4. decembra v Šmarju. Dne 5. novembra pri sv. Miklavžu na polju in v Ivniku. Dne 6. decembra na Dobrni, v Lučanah, v Sevnici, v Cmureku in v Vuzenici.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev.) Kar naenkrat imamo dve volitvi, za deželni zbor in za občinski zastop. V naši občini se moramo Slovenci dobro postaviti, da pri prvi zmagamo z našimi volilnimi moži, pri drugi pa, da dobimo večino v zastopu. Volitev v občinski zastop bode še le po novem letu, pa moramo vže sedaj delati in paziti, kajti nemškutarji, bodo kakor pred 3 leti vse mogoče zvijače in goljufige počeli, da bi naše volilce premotili, ter jih potegnili na svojo plat. Posebno pa je treba paziti in opozoriti posestnice (vdove), ki imajo pravico po oblastilih voliti, da jih nemškutarji ne opeharijo in jim ne izvabijo pooblastila, da še same ne bi vedele, kedaj in kako. V svarilo naj služi sledeči primer: Ko so bile letos volitve za občinski odbor v Škoflji vesi, lovili so nemškutarji tudi po Celjske okolici, pri ženskah, ki imajo posestva v Škoflji vesi, pooblastila. Tako je prišel tudi nek dobro znan nemškutarček k nekej vrleji slovenskej ženi na Starem gradu z listkom, ter se je med njima vršil ta-le pogovor: On: Podpišite ta le listek. Ona: Kaj pa je to? On: To podpišite, to je za to, da bo za vse kmete prav; to je za to, da bo štibra nižja. Ona: Jaz si vendar ne upam podpisati. On: Morate podpisati; to morajo vsi podpisati; kdor ne bo podpisal, dobi 5 gld. kazni. Žena pa vendar ni hotela podpisati, češ, Bog vé, kaka lumparija

je spet to. Pustil jej je toraj listek ter rekel, naj si premisli in podpiše, on bo prišel pozneje po listek. Žena pa je hitro vzela listek in je šla v Celje znanega gospoda vprašat, kak da je ta listek. Tukaj se ji je potem povedalo, da je to pooblastilo za nemškutarje k volitvi v Škoflji vesi! Zatoraj naj opozori vsak slov. posestnice, naj nič ne podpišejo, kar koli jim v tem času kdo prinese, ne da bi vprašala kakega jej znanega razumnega moža, kaj da je; kajti nemškutarji bodo hodili sopet kakor rjoveči levi okoli in iskali vloviti pooblastila!

Iz Savinjske doline. (Volitev.) V deželni zbor za okraje Celje, Laško, Šmarje, Konjice, Vranksko in Gornjigrad je vže razpisana volitev in določena na 16. decembra t. l. Volitve volilnih mož začele so se vže ta teden ter bodo v kratkem končane. V zavednem Celjskem okraju se ne ponuja našim „Nemcem“ in nemškutarji „zmage venec“; tukaj nemškutarji nosijo k večjemu svoj hrbet na ponudbo, da jim jih nekoliko naložimo; kajti le redki glasek vlové tukaj in še redkejše so občine, ki bodo slušale nemškutarsko komando. Vendar pa je treba paziti pri volitvah volilnih mož, da ne pride, če mi spimo, sovražnik ter ne naseja ljulike mej pšenico; treba paziti vsem narodnim veljakom v vseh okrajih, da se izvolijo povsod zanesljivi in vrli narodni volilni možje, ki bodo 16. dec. zopet sijajno pokazali svetu, da se slovensko ljudstvo na spod. Štajarskem zaveda svoje narodnosti in drži neomahljivo narodne zastave!

Iz Celja. Raztogotila se je silno naša ljuba „vahta“ zaradi Vašega članka v zadnjem „Slov. Gosp.“ o posojilnicah. Umljivo! Bojijo se nasprotniki, da bi njihove hranilnice kak krajcar manje zaslužile; na denar pa so nemškutarji, kakor pes na kost. Dotični „yahtin“ člankar sam to kaj jasno dokazuje; jezi se, da ravno slovenski odvetniki in notarji vložé mnogo prošenj pri hranilnicah. Mož bo toraj gotovo kak nemčurski odvetnik. Tega Celjskega nemčurskega odvetnika toraj silno grize vsaka vloga, ki pride na hranilnico, pa ni od njega. Mož mora imeti gotovo veliko časa, pa malo posla. Ker stranke ne marajo zanj in nočejo same k njemu priti, roti ravnateljstvo hranilnice celjske na vse pretege, naj ne da nobenega posojila, če ni prošnje vložil on, ali pa kak njegovih nemških drugov. Upa toraj, da mu bode hranilnica prisilila ljudi v njegovo malo priljubljeno pisarno, da si bo kak krajcarček, kak kosček kruheka zaslužil. Zakaj pa grejo stranke rajše k slovenskim odvetnikom in notarjem? Za to je poseben vzrok. Po celem okraju vže čivkajo yrabei po strehah, da ti slovenski odvetniki izplačajo denar, ki jim pride za stranko v roke nemudoma, da pa pri necih nemških odvetnikih ni tako; na opak, da je ta ali oni, za katerega je imel nemški odvetnik denar v

rokah, mesece in mesece, dá leta sčakoval, pa ni mogel denarja dobiti, nego se je moral še prepirati in puliti sè svojim odvetnikom zanj. — V tem oziru bomo še marsikako zanimivo vedeli povedati. — Ne vemo, ali bode ravnateljstvo celjske hranilnice omenjenej kruhoborskejši nemčurskega advokata ustreglo ali ne. No, pa bati se ni ravno mnogo. Ako ne dādo tukaj, se dobi drugje; denarja je v sedanjem času lahko dobiti, kolikor se hoče na posodo, ako je prošnik dober. Ali ravnatelj celjske posojilnice bi pa kmalu živo čutili nasledke takega ravnanja, kajti so sami trgovci; vsi živé in imajo zaslužek od slovenskega občinstva. Ako bodo se res ravnali po bedastih besedah nemčurskega gladnega advokata, ter ravnali s takim sovraštvom zoper Slovence, — bodo pa Slovenci vže tudi vedeli, kako se imajo ravnati zoper te Slovencem sovražne trgovce.

Iz Ptujja. (Zborovanje.) V nedeljo 20. t. m. imelo je tukaj „Slovensko pevsko društvo“ svoj letni zbor. Razna poročila o delovanju društva do sedaj, o njegovem premoženju itd. so pokazala, da društvo vsestransko napreduje. Veliki pevski zbor se je letos na mnoge nasvete udov opustil, ker je bilo več velikih narodnih slavnosti. Priredil se je pa izvanredni pevski zbor 4. sept. t. l. v Slovenjemgradu o priliki Trstenjakove slavnosti, ki je bil pod vodstvom č. g. kooperatorja Jože Čížek-a vrlo dobro zastopan. Vseh udov skupaj šteje društvo blizu 400, le še jih je mnogo z letnino zaostalo. V predsednika mu je že tretjekrat izvoljen enoglasno gospod Miha Lešnik, c. kr. davkarski pristav v Ptujju. Prihodnjo jesen se bode priredil veliki občni in pevski zbor v sredini slovenskih pokrajin, pri katerem se bodo pele iste pesni, ki so bile določene za letošnji veliki pevski zbor in še nekatere druge. Kateri ud še jih nima, naj se pri vodstvu v Ptujju oglasi. Iz Ptujja se v lanskem društvenem letu preselivšim odbornikom in osnovateljem tega društva, namreč g. dr. Fran Grossu, sedaj c. kr. deželne sodnije pristavu v Ljubljani, g. Tomažu Romih-u, sedaj meščanskemu učitelju v Krškem in g. Ivanu Strgar-ju, sedaj c. kr. davkarskemu kontrolorju v Rogacu, izrekel je letni zbor splošno zahvalo za njih trud in njih posnemanja vredno požrtvovalnost društvu v korist. Upati je, da bodo vsi zavedni Slovenci spoznali važnost gojenja naše starodavne pesni ter bodo društvo po mogočnosti podpirali, da se bode vedno bolj krepilo in srca k ljubezni za očetnjo javo budilo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Njih veličanstvo, svitli cesar pride dnes na Dunaj ter ostane na Dunaju kolikor se sliši, skozi večji del zime. —

Po vseh deželah avstrijske skupine so sedaj deželni zbori pri svojem delu a ni kaj reči o njih. Pemski Nemci niso prišli v dež. zbor ter se kujajo a ne vedó, ali jim prinese kaj njih kujanje. — Štaj. dež. zbor je imel doslej že štiri seje, večji del brez pomena. Pri volitvah v razne odseke je nemška večina tudi letos dosledno prezrla naše poslance, samo dva gg. poslanca sta našla pri njih milost, Jerman in dr. Radaj, prvi je v finančnem, zadnji pa v kulturnem odseku. To je tista izredna pravica Nemcev! — Slov. vpisovanje v zemljišne knjige pride v tem zborovanju v razpravo, doslej je voljen odsek deveterih poslancev, da o svojem času to razpravo vpelje v zboru. No, ta razprava pa je potrebna, kakor peto kolo pri vozu. — Konservativni nemški poslanci predlagajo načrt postave, vsled katere je ženinu treba ženitbene oglasnice; na njem so tudi podpisali gg. M. Vošnjaka, dr. Jurtela in dr. Radaja. — Nemški bauernbund ima v svojih vrstah na Koroškem tudi nekaj slov. kmetov. Da pa v bauernbundu ni prostora za slov. in vernega kmeta, to se vidi sedaj, ko se vriva že tudi slov. kmetom neverna „Bauernzeitung“. Proč z njo! — V Gorjah pod Dobračem snuje se podružnica sv. Cirila in Metoda. — Dež. zbor v Ljubljani ima slov. večino, a le-ta je pravična ter je v vse odseke volila tudi nasprotne, nemške poslance, kaka razlika med tem in dež. zborom v Gradcu! — Dež. odbor priporoča, naj se napravi v Ljubljani šola za lesno obrt, stroškov računi za njo 5700 fl. — Za ljudske šole izdaje Kranjska dežela 273.090 gld. 66 kr. na leto. — Več občin na Primorju prosi dež. zbor v Gorici, naj sklene postaviti gledé javnih plesov. — Na Goriškem se dovoljuje učiteljicam ženitev ter jim ni treba dati šoli slova, ako se oženijo. — Pekovska zadruga ne more priti v Trstu na vrh, mestno svetovalstvo stavi ji, kjer more, zavere. To mu pač ni ljubo, da je velika večina pekov slov. krvi. — Poslopje za obrtniško šolo v Trstu še ni v redu ter še v njej torej ne bode kmalu poduka. — Hrv. sabor je pritrdil predlogu, naj se podaljša finančna pogodba z Ogersko vlado za eno leto. — Tožen goljufige je dr. Malec, odvetnik v Zagrebu, ter so moža djali že v zapor. — Madjarska vlada vsiljuje slej, kakor prej madjarske ljudi tudi v uradnije, pri katerih ni za-nje dela in to v Sedmograškem pa v Slovaškem. Da je vsled tega velika nevolja zoper nje, to se razumeje, toda kaj se skrbi Magyar-émberek za-njo! — Poljakom cvetó sedaj rože. Naučni minister, dr. pl. Gautsch, dovoli jim skorej, kar jim je volja. Da se sezida nova klinika ali zdravilstvena hiša v Krakovem, dobodo kar h kratu 110.000 gld. iz drž. kase. Mi ne poznamo zavisti ali kaj, ko znamo, zakaj da ima g. minister tako odprte roke!

Vunanje države. Odkar je bil ruski car v Berlinu, suče se okoli Bolgarije drug veter, nič ni prijazen knezu Ferdinandu. Le-ta pa kaže vse eno trdno zaupanje in prišla je une dni tudi njegova mati, princesinja Klementina, v Bolgarijo. Njo je vzprejelo ljudstvo, kolikor se sliši, prav prijazno. — Srbska skupščina ali drž. zbor je posebne vrste, kajti v njej so, kakor se kaže, vsi poslanci za vlado, torej pa ni ministru Rističu težko delo, naj jih zadovolji. Vpraša se pa, doklej ostane to gotovo prijetno stanje. — Rusija spravlja vojaštva na nemške in avstrijske meje čedalje več in pri vsem tem še ni podobe, da ji je z vojsko resnica. Zoper Nemčijo ne smejo ruski listi pisati poslej, zoper njo pa tedaj po takem ne merijo vojne priprave. — „Rak“ v grlu nemškega cesarjeviča dela zdravnikom več preglavice, kakor pa njemu bolečine. No, čas je najboljši zdravnik ter nam razodene prej ali slej, kaj da je na tem raku. — Socijalisti, nezadovoljni delalci, so v Nemčiji še vedno strah ter še veljajo poslej zoper nje izjemne postave za novih pet let. — Prestolni govor cesarja Viljema je bil odločen na vse strani, češ, da se Nemčija lahko zanaša na svoji zaveznici, Avstrijo in Italijo, a doslej se še ne kaže potreba. — Vodja Ircev, Parnell, boléha ter se mu svetuje, da pojde v južno podnebje iskat zdravja. — Francoska republika ima porodne boli, stari Grevy se še ni odpovedal predsedništvu, a dnes se pričakuje njegova odpoved. Kdo mu bode naslednik, to se ne more reči. Za to mu je treba 443 glasov, težko se ugane, kdo da jih dobode. Ferry, Freycinet in Floquet in še menda več drugih imen se sliši v dotičnih krogih. — Italija dobiva sedaj že den na den romarjev, ki hité k sv. Očetu. Od vseh strani sveta pa jih priroma še le drugo leto veliko. — Minister pravosodja je izrekel, da ne misli onih mož klicati pred sodnijo, ki prosijo svoje škofo, naj delajo na to, da se spravi kralj s sv. Očetom. Ni vredno, pravi, a mi mislimo, da si mož ne upa seči po možéh, ki imajo srca dovolj ter izpoznajo očitno, kar jim je na srcu. — Italijani še niso prišli v boj z abesinsko vojsko, tudi ne vedó, kje se le-ta zbéra. Vsekako pa ne bode dolgo, da se vojski sprimete, ako Anglija ne napravi še prej mirú med njiju. — Za Sueški prekop še ni dognano, ali obvelja pogodba med Francijo in Anglijo. Ona ni nič kaj po volji ni Rusiji ni Turčiji. — Marokanci so vrgli Špansko zastavo na otoku Bregil na tla ter ne pripoznajo ondi Španske oblasti. — V severni Ameriki je velik požar ob reki Mississippi. Dima je toliko, da ni mogoče po reki priti naprej. Škoda v gozdovih je velika, železnice ne morejo naprej, ker so jim mostovi večji del zgoreli.

Za poduk in kratek čas.

Štirinajst dni širom sveta:

(Dalje.)

Kaj pa je tedaj v Polešovicah novega? Ali nova sv. meša, ali zlata sv. meša? Nič niste pogodili. Biserna sv. meša je bila, zakaj že 60 let je preteklo, kar so gospod Ludovik Šubert, župnik Polešoviški peli novo mešo. Lani na lurški božji poti sva se z ljubeznjivim starčkom spoznala, ki so se v svojem 83. letu še srčno podali na daljno božjo pot. Bili so res pravi sin Marijin, ker vedno so imeli rožni venec omotan okoli rok. Zato pa jih je ljubi Bog letos, 14 dni po slovesnosti, ravno na rožnkransko nedeljo, po mali omedlevici poklical v nebesa. Naj počivajo v miru!

Že je bila temna noč, ko dospeva v Polešovice, ali prav za prav je bila svetla noč. Polešovčani so namreč na čast svojemu gosp. župniku trg razsvetili. Tudi žid, s katerim so tudi Polešovice že oblagodarjene, je lepo razsvetil svoj hram. Saj je menda tiste svečice Polešovčanom debelo zaračunal.

Jubilant naju jako ljubeznjivo sprejme. Pa komaj se nekaj na pol pozdravimo, že je pred farovžem ljudstva vse mrgolelo. Cele Polešovice so bile na nogah. G. učitelj jim je bil poveljnik. Šolska mladež je prišla z banderi, fantje so na dolgih palicah nosili lampijone, in za „tursko godbo“ so se pomikali možaki in žene. Pred farovžem obstojijo in ljubljenu jublantu tako gromovito „na zdar“ zaupijejo, da se je do nebes čulo.

Vsedemo se k večerji. Precej se odprejo dveri in v hišo stopi petero mož, da čestitajo jublantu. Na čelu jim je bil gospodar visoke postave, ki bi bil vsakemu regimentu na čast. Za njimi vstopijo domači učitelji, za temi visokošolci in dijaki tiste fare, potem troje venčanih deklet in zadnjič troje mladenčev, ki so vsi proslavljali svojega ljubega pastirja. Ljubi oče, mili oče, preblagi oče, — tako so jih vsi nazivali. Sploh je med Čehi in Slovaki navada, da zovejo duhovnega pastirja — očeta. Do solz smo bili ganjeni, ko je ljubeznjivi starček vsakega tudi stare gazde, kot svojega otroka pobožal, in se slednjemu s prijazno besedo zahvalil.

Precej po večerji sem trudne kosti spat položil.

Prva juterna zarja me je zopet vzbudila. Pogledam po tovarišu, toda ta je sladko spal, kakor bi mu bili sami angeljci postlali.

Zdaj pri juternem solncu še si zamorem Polešovice ogledati. Polešovice so središče moravskih Slovakov na severni strani Karpat, kakor je Št. Martin središče ogerskih Slovakov na južni strani Karpat. Dasiravno se Polešovice pišejo trg, so vendar samo velika ves, ki šteje

okoli 500 hiš. Hiše ne stojijo v redi, kakor po naših vaséh, ampak, kakor bi bile nasejane, kamor je pač katera pala. Ker pa mora vendar cesta k vsaki hiši peljati, ima cesta v Polešovicah sto in sto ovinkov. Hiše so bolj revne. Vse je pod eno streho, in še tista ni dolga. Najpred izba, potem kuhinja in mala shramba za razne stvari, potem hlev za en kravji rep in za eno kozo, za svinjo in dva praseta, in okôl kakih 50 štirjaških metrov, to je vse bogastvo.

Služil sem z veseljem rano veliko sv. mešo. Cerkev je jako prostorna, a bila je natlačena ljudi. Ko so začeli peti, je kar gromelo po cerkvi, ker pela je cela cerkev, prav, kakor pri nas na Slovenskem, kjer je organist za kaj. Razloček je le ta, da tam imajo vsi en glas, pri nas pa nekateri na tenko vberejo, drugi debelo pomagajo in še drugi na staro potegnejo in je tedaj pri nas vbrano petje, tam pa enoglasno petje. Enoglasno petje vam človeka kar pretrese in je jako velečastno. Moj tovariš, ki cerkveno petje posebno zastopi, je kar celi dan v cerkvi sedel in slovaška grla občudoval; komaj toliko si je oddahnil, da je jest prišel domú; po noči se mu je pa sanjalo od tega petja.

(Dalje prih.)

Smešnica 48. V mestu so dobre peči redke, take, ki ne pusté dima v hišo. Tovnej pride gospod v neko hišo, da si najme stanovanje. Ondi najde doma hišinja. Stanovanje možu dopade. „To je“, reče mu hišinja, „to je lepo, da vam dopade stanovanje, toda ali vam ne škoduje kajenje?“ „Kaj še“, reče mož, „saj tudi jaz kadim“. „To je dobro“, zategne hišinja, „tudi le-te peči kadé.“

Razne stvari.

(Po roka.) Njih ekscelencija mil. knezoškof so v soboto, dne 26. novembra, vporočili na Faalu Pijo rimsko grofico Zabeo z marquissom Aleduso de Vetulis, graščakom v Padovi.

(Od poved.) Visokorodni baron Hermann Gödel-Lannoy je odložil čast namestnika dež. glavarja ter so mu svitli cesar vsled tega izrekli svoje priznanje za njegovo doslenje delovanje.

(Dež. zbor.) Namestnik dež. glavarja je postal g. dr. Fr. Radaj, deželni poslanec za skupino kmečkih volilcev Mariborskega okraja.

(Odlikovanje.) G. Vrban Martinc, c. kr. poštar v Ormožu, je dobil zlati križec za zasluge.

(Smrtna kosa.) Č. g. Ant. Suhač st., vpok. duhovnik pri sv. Juriju na Ščavnici je dne 26. nov. umrl. Dne 28. nov. pa je umrl č. g. Matija Ferk, nadarbenik na Ptuj. Prvi je doživel 69, zadnji pa 77 let. Naj počivata v miru!

(Dež. poslanec.) Shod zaupnih mož v Celju predlaga volilcem kmečkih občin okrajev: Celje, Vransko, Gornjigrad, Šmarje in Brežice v izvolitev za dež. poslanca g. dr. Josipa Srneca, odvetnika v Celju. Volitev bode dne 16. decembra in slov. ljudstvo pričakuje, da se izvoli mnogozaslužni gospod enoglasno.

(Banka Slavija.) Zavarovalno društvo „Slavija“ je naznanilo preč. kn. šk. ordinarijatu v Mariboru, da mu bode koncem tega leta odstopilo 20 % letne premije v duhovniške ali cerkvene potrebe, to pa od tistih cerkvenih zavarovanj, katerih ne bode v tem letu nesreča požara zadela.

(Slov. šola.) Pri zadnjem zboru podružnice sv. Cirila in Metoda v Braslovčah so bili v odbor voljeni ti-le gg.: Fr. Prislan, posestnik v Parižljah, J. Kolarič, župnik na Paki, namestnik, Ivan Gabršek, okr. tajnik na Vranskem, tajnik, J. Bohinc, dekan v Braslovčah, namestnik, Ant. Balon, župnik na Vranskem, blagajnik in J. Lipold, tržan v Mozirju, namestnik.

(Imenovanje.) Č. g. Anton Vraz, župnik pri sv. Križu nad Mariborom, dobil je župnijo sv. Antona v slov. goricah.

(Župnik) postal je pri sv. Marku niže Ptuja č. g. Matej Slekovec, kaplan pri sv. Lovrencu, na Dravskem polju.

(Bela žena.) G. Ivan Žnidaršič, župan in predsednik okr. zastopa v Brežicah, je umrl dne 29. novembra po dolžji bolezni. Ranjci je bil svoje dni tudi deželni poslanec kmečke skupine Breškega okraja. Bog mu daj večni mir!

(Razstava.) Celje pripravlja večjo razstavo deželskih pridelkov za prihodnje leto. No razstave niso brez koristi, ako so v pravih rokah ali mestnim očetom v Celju ne zaupamo v tem oziru posebno veliko.

(Zadruga.) Trgovci v Celjski okolici imajo svojo trgovsko zadrugo ter ji je g. J. Šešerko, trgovec pri sv. Juriju na juž. žel. na čelu.

(Vino.) Kakor je znano, imamo postavo, vsled katere ne sme nihče narejenega vina prodati za naravno. Ali postava pomaga malo, če se je nihče ne posluži. Te dni pa so jo oo. kapucini v Irdningu poklicali na pomoč, kajti vino, ki jim ga je poslal nek vinotržec, bilo jim je brez potrebe „krščeno“. Vinotržec jo je tedaj pri kapucinih in menimo, da vsled razsodbe tudi druge, za vselej „skupil“.

(Koroške bukvice.) Kdor želi zdaj po zimi kaj kratkočasnega brati, naj se naroči na „Koroške bukvice“. V njih najde mnogo lepih pravljic, pesmic, povesti, smešnic, gospodarskih nasvetov itd. Do zdaj so izšli štirje snopiči. Naročnina je za pol leta 60 kr., za celo leta 1 fl. 20 kr. in se pošilja pod napisom: „Filip Haderlap, pisatelj v Celovcu“.

(Vrli sadjar.) V Braslovčah je umrl, dne 20. nov. t. l. Janez Strnad, po dom. Zornik ter so ga dne 22. nov. déli v hladni grob. Ranjci je bil vrl sadjerejec in skrben „gorman“ ali vinorejec, pri tem vesten, katolišk mož in zaveden Slovenec. Naj mu sveti večna luč!

(Madjarsko.) V Gorenjem Medjimurju je dobilo 71 krajev, vesi in sel nova, se vé, da madjarska imena. Kakor madjarski listi trdé, izgodilo se je to na prošnjo tamošnjih slov. prebivalcev. Odslej se ne reče tedaj, n. pr. Mačkovec, ampak Nyírvölgy, ne več Črna mlaka, ampak Fekete-Sarmajor, ne Selniščak, ampak Szelenczéshegy, ne več Zasadbreg, ampak Gyümölcshegy. Ne stavimo kaj, če se ne pretere slovenskim prebivalcem kje jezik pri teh „lepih“ imenih.

(Neslanost.) Madjaronski list „Medjimurje“ piše, govoreč o novačenju, to-le: „Najzdravejši i najjakši skazali su se naši magjarski dečaki“. To pač verjami listu, kdor mu verjame.

(Nesreča.) V torek, dne 22. novembra, je zdrknila Micika Blaznik, 10 let stara hčerka posestnika na Gmajnah pri Slov. Gradcu, gredoč v šolo z mosta, ki drži čez Mislinjo ter je utonila.

(Ubežnik.) J. Rižman, vojak pri polku štv. 87 na Ptuju, ni se nič mogel navaditi vojaške suknje. Za to jo je vrgel s sebe pa jo potegnil s Ptuja. Ne za dolgo, kajti že v torek, dne 22. novembra ga je obč. sluga v Ormožu ugledal ter ga je spravil v varno zavetje.

(Žganje.) Žena J. Beleja, posestnika pri sv. Juriju na juž. ž., se je udala žganju, le-to pa ji je dne 7. novembra zmešalo možgane, da se je hotela sama ustreliti. Nesrečna žena, pa ni sebe, pač pa je sina zadela ter mu smrtno rano zastrelila.

(„Posojilnica“) v Mariboru je imela meseca novembra 1887: dohodkov 28.584 gld. 66 kr., stroškov 21.672 gld. 9 kr. Torej skupaj prometa 50.256 fl. 75 kr.

(Duh. spremembe.) Č. g. Rupert Šuta, dekan v Zavrčah, je postal knezoškofijski duh. svetovalec; č. g. Mat. Stoklas ml., kaplan na Vidmu, pa oskrbuje ondašnje župnijo.

Loterijne številke:

V Gradcu 26. novembra 1887: 78, 55, 29, 50, 65
Na Dunaju „ „ 80, 9, 28, 65, 20

Kupec išče hišo z nekaj zemlje in gozdom na veliki cesti blizu mesta, trga, tovarnice ali rudokopa na slovenskih krajih. Prodajalci naj pošljejo pismo s popisom zemlje in hiše „poste restante“ A. W. 100 Sagor na Savi.

Zahvala.

Ptujška mestna duhovščina se pristrčno zahvaljuje p. n. duhovščini, uradom, šolskim vodstvom, društvom, meščanom in raznim prijateljem pokojnega velečastitega gospoda

Matija Ferk-a

za preobilno vdeležbo pri pogrebu.

Štv. 6811.

Oklic!

Od c. kr. okrajne sodnije v Slov. Bistrici se naznani, da se je dovolila prostovoljna dražba k zapuščini pokojne gospé Ane Nasko, spadajočega blaga pri vinogradu v Gieshübel, namreč: 20 polovnjakov starega, 10 polovnjakov novega vina, razni sodi, klošnja za hišo in klet. Prodaja se vrši dne

10. decembra 1887

predpoldnem ob 10. uri pri vinogradu v Gieshübel s pristavkom, da se vse blago le za ali čez cenilno ceno proti gotovi plači prodaja.

C. kr. okrajna sodnja v Slov. Bistrici,
dne 21. novembra 1887.

1—2

C. kr. okr. sodnik.

Štv. 5583.

Oklic dražbe.

Od c. kr. okrajnega sodišča pri sv. Lenartu na Štajarskem se naznani, da se je dovolila prostovoljna prodaja zemljišča: vloga štv. 39 kat. občine Ledinjek, spadajočega k zapuščini rajne Ane Šnuderl v Ledinjeku hiš. štv. 51, fare sv. Ane. — Prodaja se vrši dne **19. decembra 1887** predpoludnem od desetih do poludvanajstih na zemljišču v Ledinjeku samem. Prodalo se bo pod temi pogoji, da se položi varščina (vadium) 180 gld. in se ne sme manj obljubiti, kakor cenilna vrednost znesa, to je 1805 goldinarjev. Zemljišče meri po dačnih izkazih 18 oralov 1628⁰; kupec pravzame na račun kupnine, katero obljubi v dražbi, 600 gold., kateri se za mladoletnega dediča vknjiženi na tem zemljišču; dalje je mogoče 600 gold. proti postavni varnosti na tistem zemljišču dolžen ostati, tako da se le izplača v gotovem oni del kupnine, kateri 1200 gold. preseže. — Natančneje se pogoji naznani pri varuhu mladoletnega dediča Lovrencu Erjavcu v spodnji Velki ali pri podpisnem c. kr. okrajnem sodniku.

C. kr. okrajno sodišče pri sv. Lenartu,
dne 12. novembra 1887.

2—2

C. kr. okrajni sodnik:

Wenger.

Naznanilo.

Pisarna okrajnega zastopništva Graške c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti požaru v Mariboru je sedaj v Tegetthofovi ulici št. 30 v malem hramu poleg c. kr. žendarske kasarne.

W. Hrauda,
okrajni zastopnik.

Marijacejske kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehurju, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jeternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacejske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacejske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rudečem, z gornjo varstveno marko previdenem zavitku biti in v poduku, ki je pridjan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmied; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradec: A. Nedved. 3—52

Tovarna zaloge

vsake sorte gospodarskih in šivalnih strojev.

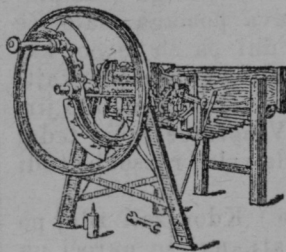
Konrad Prosch

Celovec

Bahnhofstrasse.

Maribor

Viktringhofgasse.

Proti plači v obrokih in poročtvu lastni stroji; tukaj se tudi stroji dobro popravljajo.

☛ Ceniki se dobijo zastoj. ☛

2-5

☛ Zanesljivi agenti se sprejemajo. ☛